

Kurban

Gönderen Kadir Hatipoglu - Temmuz 08 2022 13:00:00

النَّحْرِ
أَحَبَّ
إِلَى
اللَّهِ مِنْ
إِهْرَاقِ
الدَّمِ
إِنَّهَا
لَتَأْتِى
يَوْمَ
الْقِيَامَةِ
بِقُرُونِهَا
وَأَشْعَارِهَا
وَأَظْلاَفِهَا
وََإِنَّ
الدَّمَ
لَيَقَعُ
مِنَ اللَّهِ
بِمَكَانٍ
قَبْلَ أَنْ
يَقَعَ مِنَ
الأَرْضِ
فَطِيبُوا
بِهَا
نَفْسًا “Âdemoğlu
kurban günü Allah katında kurban kesmekten daha sevimli olan bir amel işlevet.
Kurban, kıyamet günü boynuzları, kilları ve tırnaklarıyla (sevap olarak) gelir. Kurban, henüz kanı yere düşmeden, Allah tarafından kabul edilir. Bu sebeple kurban kesme konusunda gönlünüz hoş olsun, (bu iş size zor gelmesin).”[\[2\]](#) Sonra sözü, namazgâha gelirken gördüğü kesilmiş koyunlara getirdi:
مَنْ كَانَ
ذَبَحَ
أُضْحِيَّتَهُ قَبْلَ أَنْ
يُصَلِّىَ -
أَوْ
نُصَلِّىَ -
فَلْيَذْبَحْ مَكَانَهَا
أُخْرَى
وَمَنْ كَانَ
لَمْ
يَذْبَحْ
فَلْيَذْبَحْ بِاسْمِ
اللَّهِ “Kim kurbanını bayram

namazından öncə kestiye onun yerine bir koyun kessin. Kim de həndüz kesmediyse kurbanını Allah'ın adıyla kessin!»^[3] Acele edip kurbanını bayram namazından öncə kesenlerden birisi de sahabetedenberacirc;' b. Acirc;zib'in dayısı Ebucirc;Buuml;rde b. Niyacirc;r idi. Misafirlerine ve komşularına karşı ikram ve cümlə;mertliğyle bilinen bu sahacirc;bacirc;, ayağa kalkarak kendisinin nıccedil;in acele ettiğini dile getirdi: «Ey Allah'ın Resucirc;uuml;! Vallahi ben bu guuml;nuuml;n yeme-içcedil;me guuml;nuuml; olduğunu, yoksul komşularımın ihtiyacı olduğunu duuml;şuuml;nerek kurbanımı namazdan öncə kestim ve etinden hem kendim yedim, hem de aileme ve komşularıma ikram ettim.» Resucirc;lullah (sav), (

شَاتُكَ
شَاةُلَحْمٍ
) «Bu, kurban değil, et içcedil;in kesilen bir koyun olmuş.» 9
 buyurdu. Bunun umur;zerine Ebucirc;Buuml;rde tekrar kalktı ve «Bende bir yaşını doldurmamış fakat iki koyundan daha iyi bir oğlak var, benim içcedil;in bu yeterli mi?» diye sordu. Resucirc;l-i Ekrem de, «Evet, ama senden başka bir kimse içcedil;in bu yeterli olmaz.» buyurarak sadece ona ruhsat verdi. 10 Namaz ve hutbenin ardından artık sıra kurbanları kesmeye gelmişti. Peygamber Efendimiz, muuml;sait oluşunu dikkate alarak, namazı kıldığı yeri aynı zamanda kurban kesim alanı olarak kullandı. Hatta daha sonraları da orayı kesim yeri olarak kullanmaya devam etti. 11 Rahmet Elçcedil;isi, hayvanların kesimi esnasında onlara eziyet verilmemesi içcedil;in, gerekli uyarılarında bulunmayı da ihmali etmedi. Allah'ın her konuda 'ihsan' ile yani guuml;zelliğle davranışmayı farz kıydığını, hayvanların kesiminin de en guuml;zeli bir biçcedil;imde yapılması gerektiğini hatırlattı. 12
Bu nedenle, bıçcedil;ağın iyice keskinleştirilmesi, hayvana gümü;sterilmemesi, kesim işinin hızlı yapılması ve bümylece hayvanın fazla acı çekmeden can vermesinin sağlanması talimatını verdi. 13 Bizzat kendisi de iyi kesmesi içcedil;in bıçcedil;ağını biletti. 14
 Sonra kendisine kurbanlık iki koçcedil; getirildi. Onları kibləye doğru yatırdı. Keserken besmele çekti, tekbir getirdi ve şümyle buyurdu:

إِنِّى
وَجَّهْتُ
وَجْهِىَ
لِلَّذِى
فَطَرَ
السَّمَوَاتِ
وَالأَرْضَ
حَنِيفًا
وَمَاأَنَا
مِنَ
الْمُشْرِكِي
نَإِنَّ
صَلاَتِى
وَنُسُكِى
وَمَحْيَاىَ
وَمَمَاتِى
لِلَّهِ
رَبِّ
الْعَالَمِيي
نَلاَشَرِيكَ
لَهُ

وَبِذَلِكَ
أُمِرْتُ
وَأَنَا
أَوَّلُ
الْمُسْلِمِينَ
اللَّهُمَّ
مِنْكَ
وَلَكَ عَنْ
مُحَمَّدٍ
وَأُمَّتِهِ
gökleri ve yeri yaratan (Allah)'a çevirdim ve ben müşriklerden değilim.
Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin
Rabbi olan Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Ben bununla emrolundum ve ben
Müslümanların ilkiyim. Allah'ım (bu kurban) sendendir ve Muhammed ile ümmeti
tarafından senin (rızan) için sunulmuştur.”[\[4\]](#) Allah
Resûlününâyetler ihtiva eden bu duası, İslâm'daki kurbanlar
ile câhiliye dönemindeki kurbanlar arasındaki en önemli farkı
göstermektedir. Asırlardır kurbanlar putlara adanmış, şirk içerisinde kesilmiştir. Şimdi
ise, sadece yaratan Allah'ın adıyla, O'nun adına kurban ediliyorlardı. Ardından Peygamber
Efendimiz, “Allah'ım (bu kurban) sendendir ve Muhammed ile ümmeti
tarafından senin (rızan) için sunulmuştur.” dedi. 18 Hz. Peygamber'i kurban
keserken gören arkadaşları sordu: مَا
هَذِهِ
الأَضَاحِىُّ “Ey Allah'ın Resûlü! Bu kurbanlar nedir?” Efendimiz (sav),
سُنَّةُ
أَبِيكُمْ
إِبْرَاهِيمَ
فَمَا لَنَا
فِيهَا يَا
رَسُولَ
اللَّهِ “Peki, bu kurbanlardan dolayı
bize ne kadar sevap var?” diye sorunca Resûl-i Ekrem,
بِكُلِّ
شَعَرَةٍ
حَسَنَةٌ “Her kılıa karşılık bir
sevap.” buyurdu. Sahâbe,
فَالصُّوفُ
يَا رَسُولَ
اللَّهِ “Ya yününlü;
(koyun-keçi) olursa?” deyince Resûlullah (sav),
بِكُلِّ
شَعَرَةٍ
مِنَ
الصُّوفِ

حَسَنَةٌ “Yün den de her bir kila karşılık bir sevap vardır.” cevabını verdi.[\[5\]](#) Belki de ilk Kurban Bayramı olduğundan, o gün Medine'ye dışarıdan birçok misafir gelmişti. O sene kitlik vardı, gelenlerin çoğu aç ve yoksuldu, doyurulmaları gerekiyordu. Onların bu durumunu dikkate alan Rahmet Peygamberi, kurban etlerinin misafirlere ikram edilerek üç gün içerisinde tüketilmesi talimatını verdi. Hatta kurban etlerinin üç gün den sonra sahipleri tarafından yenilmesini yasakladı.²⁰ Böylece aç ve muhtaç kardeşlerinin bayramı tam anlamıyla yaşamalarını sağladı. Hatta bu misafirlerin içler acısı durumlarını gören Hz. Peygamber, bayram namazından sonra Bilâl-i Habeşî ile birlikte hanım cemaatin yanına gitti. Onlar da bu yoksullar için yardım talep etti ve bilezik, gerdanlık, küpe ve benzeri birçok ziynet eşyası verdiler.²¹ Ertesi yıl sahâbeden bazıları söz konusu uygulamanın devam edip etmeyeceğini sordu. Efendimiz, إِنِّى
كُنْتُ
نَهَيْتُكُمْ عَنْ لُحُومِ
الأَضَاحِى
فَوْقَ
ثَلاَثٍ
كَيْمَا
تَسَعَكُمْ
فَقَدْ جَاءَ
اللَّهُ
عَزَّ
وَجَلَّ
بِالْخَيْرِ
فَكُلُوا
وَتَصَدَّقُوا
وَادَّخِرُوا وَإِنَّ
هَذِهِ
الأَيَّامَ
أَكْلٍ
وَشُرْبٍ
وَذِكْرِ
اللَّهِ
عَزَّ
وَجَلَّ “Size kurban etlerini üç gün den sonra tüketmek üzere ayırmayı yasaklamıştım. Fakat Allah size bolluk verdi ve hayırlara kavuşturdu. Dolayısıyla o etlerden yiyebilir, sadaka olarak verebilir ve istediğiniz kadar da kendiniz için ayırabilirsiniz.” buyurdu.[\[6\]](#)
Aslında ilgili uygulama, kurban kesenlerle kesmeyenlerin et tüketiminde denk olmaları amacıyla mâtuftu. Kurban kesen sayısının artması durumunda istenildiği kadar yenilir, yedirilir ve saklanabilirdi.²³ İhtiyacın fazla olması hâlinde ise, tekrar Hz. Peygamber'in uygulamasına benzer bir tutum sergilenecekti. Hz. Âişe'ye göre söz konusu yasak, haram kılmaya yönelik değildi. Hz. Peygamber zenginlerin bu etlerle fakirleri

doyurmasını istemişti.24 Nitekim bazı rivayetlerde, ilgili yasak üzerine Medine'deki bazı Müslümanlar, çoluk çocuk ve hizmetçileri bulunduğu dile getirince, yemeleri, yedirmeleri, saklamaları yahut biriktirmeleri doğrultusunda Peygamber Efendimizin onlara ruhsat verdiği de anlatılır.25 Daha sonraki yıllarda Hz. Peygamber'in kurban etlerinden bir kısmını terbiye ettirdiği veya kurbanların ayaklarını kurutarak paça olarak sakladığı, 10-15 gün, hatta bir ay sonra dahi tükettiği olmuştu.26 Kurbanı, varlıklı kimselerin yapacağı bir ibadet olarak gören Allah Resûlü, yoksulların kurban kesmesine sıcak bakmadı.27 Hz. Peygamber'in Arafat vakfesinde söylediği rivayet edilen ve sadece Mihnef b. Süleym'den nakledilen, “her ev halkına, her yıl bir kurban gerektiğini” ifade eden hadis hem zayıftır,28 hem de mensûh yani hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.29 Malî durumu müsait olup da, Kurban Bayramı'nda kurban kesmeyen kimseler hakkında Hz. Peygamber'in “namazgâhımıza yaklaşmasın” buyurduğunu ifade eden30 zayıf rivayet ise, bir dışlama ifadesi olarak değil, kurban kesmeye teşvik amaçlı bir uyarı şeklinde anlaşılmalıdır. Resûl-i Ekrem'in kurban kesen Müslüman'dan söz ederken 'Âdemoğlu' ifadesini kullanması, bize insanlık tarihinde ilk kurban ibadetini yerine getiren Hz. Âdem'in iki oğlunu hatırlatmaktadır. Her ikisi de birer kurban sunmuşlardır da Allah, kendisine karşı gelmekten sakınan oğulun kurbanını kabul etmiş ve onun dilinden, ;#1602; ;#1614; ;#1575; ;#1604; ;#1614; ;#1575; ;#1610; ;#1614; ;#1578; ;#1614; ;#1602; ;#1614; ;#1576; ;#1617; ;#1614; ;#1604; ;#1615; ;#1575; ;#1604; ;#1604; ;#1617; ;#1648; ;#1607; ;#1615; ;#1605; ;#1616; ;#1606; ;#1614; ;#1575; ;#1604; ;#1618; ;#1605; ;#1615; ;#1578; ;#1617; ;#1614; ;#1602; ;#1610; ;#1606; ;#1614; ;#1602; ;#1614; ;#1575; ;#1610; ;#1614; ;#1578; ;#1614; ;#1602; ;#1614; ;#1576; ;#1617; ;#1614; ;#1604; ;#1615; ;#1575; ;#1605; ;#1614; ;#1604; ;#1617; ;#1614; ;#1577; ;#1613; ;#1580; ;#1614; ;#1593; ;#1614; ;#1604; ;#1618; ;#1606; ;#1614; ;#1575; ;#1605; ;#1614; ;#1606; ;#1618; ;#1587; ;#1614; ;#1603; ;#1611; ;#1575; ;#1604; ;#1616; ;#1610; ;#1614; ;#1584; ;#1618; ;#1603; ;#1615; ;#1585; ;#1615; ;#1608; ;#1575; ;#1575; ;#1587; ;#1618; ;#1605; ;#1614; ;#1575; ;#1604; ;#1604; ;#1617; ;#1648; ;#1607; ;#1616; ;#1593; ;#1614; ;#1604; ;#1648; ;#1609; ;#1605; ;#1614; ;#1575; ;#1585; ;#1614; ;#1586; ;#1614; ;#1602; ;#1614; ;#1607; ;#1615; ;#1605; ;#1618; ;#1605; ;#1616; ;#1606; ;#1618; ;#1576; ;#1614; ;#1607; ;#1610; ;#1605; ;#1614; ;#1577; ;#1616; ;#1575; ;#1604; ;#1618; ;#1575; ;#1614; ;#1606; ;#1618; ;#1593; ;#1614; ;#1575; ;#1605; ;#1616; ;#1601; ;#1614; ;#1575; ;#1616; ;#1604; ;#1648; ;#1607; ;#1615; ;#1603; ;#1615; ;#1605; ;#1618; ;#1575; ;#1616; ;#1604; ;#1648; ;#1607; ;#1612; ;#1608; ;#1614; ;#1575; ;#1581; ;#1616; ;#1583; ;#1612; ;#1601; ;#1614; ;#1604; ;#1614; ;#1607; ;#1615; ;#1575; ;#1614; ;#1587; ;#1618; ;#1604; ;#1616; ;#1605; ;#1615; ;#1608; ;#1575; ;#1608; ;#1616

14;بَشِّرِالْمُخْبِتينَ “Her ümmet için, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar üzerine ismini anarak kurban kesmeyi meşru kıldık.”^[7] âyetiyle dile getirmektedir. İslâm öncesi Arap toplumunda da çeşitli amaçlarla putlar adına kurban kesme âdeti yaygındı. Câhiliye Arapları, belli zamanlarda Kâbe'deki ve diğer bölğelerdeki putlara olan bağlılıklarını göstermek için kestikleri kurbanların kanlarını putların üzerine döker, etlerini yırtıcı hayvanlar yesin diye dikili taşların üzerine bırakırlardı. Onların yarar sağlayacağı düşünceyle ölen kimsenin kabri başında da kurban kestikleri bilinmektedir. İslâm döneminde bu âdet, tevhid inancına aykırı öğelerden temizlenerek Hz. İbrâhim'in sünnetine uygun biçimde ihyâ ve İslah edilmiş, sosyal işlevler de yüklenerek zenginleştirilmiştir. Putlar için hayvan kurban etmek şirk, bu şekilde kesilen hayvanlar da murdar sayılmıştır.³⁴ Kur'ân-i Kerîm'de daha çok hac kurbanlarından söz edilir. Bu âyetlerde, kurbanlık hayvanların Allah'ın nişanları olması, Allah adı anılarak kesilmesi, onlardan yararlanması, hem yenilmesi hem de yoksullara yedirilmesi, etlerinin veya kanlarının değil takvanın esas olduğu anlatılır. Elbette bu hususlar, bayram günlerinde kesilen bütün kurbanlar için fazlasıyla geçerlidir.³⁵ Mekke döneminde inen, فَصَلِّلِرَبِّكَوَانْحَرْ “Rabbin için namaz kıl ve kurban kes.” $ âyetine rağmen, Resûl-i Ekrem'in Mekke'de kurban kestiğine dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Kesin bir şekilde olmaksızın, أمرتبالوتروالاضاحي ،ولم يعزم على“Kurban kesmekle emrolundum.” $ âşeklindeki rivayetlerde,³⁷ “venhar” (kurban kes) emrine bir atif olabilirse de, âyetteki “venhar” emrinin anlamı ve bağlayıcılığı birçok âlim tarafından farklı yorumlanmıştır.³⁸ Kur'an'da verilen bu temel bilgilerden sonra, kurbanla ilgili detayları, Hz. Peygamber'in Medine'deki uygulamalarından öğrenmekteyiz. Resûl-i Ekrem'in hicretin ikinci yıldan itibaren Kurban Bayramlarında kurban kesmeye başlaması ve kurbanla ilgili çeşitli açiklamalardan oluşan zengin hadis rivayetleri bu alandaki uygulamaların, fikhî yorum ve değerlendirmelerin zeminini teşkil etmiştir.³⁹ Bilindiği gibi kurbanlık hayvanlar sadece koyun, keçi, sığır, camız ve develerden oluşmaktadır. Peygamber Efendimizden gelen hadislere göre, sığır ve deve, yedi kişi tarafından ortaklaşa kurban edilebilmekte;⁴⁰ kurbanın en hayrlısının boynuzlu koç olduğu belirtilmekte;⁴¹ kurbanlık koyunların bir yașını doldurmuş olması gerekmektedir.⁴² Ayrıca, sağlıklı olmayan, meselâ, topal olan, tek gözü kör olan, hastalığı iyice belli olan, zayıf ve cılız olan hayvanlar kurban edilmemekte;⁴³ muhtemelen ekonomik ihtiyaççilar dikkate alınarak, sütü için beslenen sağmal hayvanların da kurban edilmesi hoş görülmemektedir.⁴⁴ Hz. Peygamber'in sünnetine sımsıkı bağlılığıyla şöhret kazanmış olan Abdullah b. Ömer, organları noksan veya yaşları elverişli hâle gelmemiş olan hayvanları kurban olarak kesmekte çekinir;⁴⁵ Hz. Âişe'nin yeğeni Urve b. Zübeyr ise çocuklarına şöyle derdi: يَاَيُنِىَّ لاَيُهْدِيَنَّ

أَحَدُكُمْ
مِنَ
الْبُدْنِ
شَيْئًا
يَسْتَحْيِى
أَنْ
يُهْدِيَهُ
لِكَرِيمِهِ
فَإِنَّ
اللَّهَ
أَكْرَمُ
الْكُرَمَاءِ
وَأَحَقُّ
مَنِ
اخْتِيرَ
لَهُ . “Yavrularım! Hiçbiriniz şerefli dostlarınıza
lâyık görmediğiniz hayvanları, hac (veya umre) kurbanı olarak kesmesin.
Çünkü Allah, şerefilerin en şereflisidir ve her şeyin en iyisine
lâyıktır.”^[8] Yine hadislere göre kurbanlıkların sadece etleri değil, derileri,
yünleri, develerin üzerindeki minder gibi değerli eşyalar da fakirlere tasadduk edildi.⁴⁷
 Kasap ücreti ise, kurban etinden değil, sahibi tarafından ödenirdi.⁴⁸ Kişi,
kurbanını bizzat kesebileceği gibi, vekil tayin etmek suretiyle başkasına da kestirebilir.⁴⁹
Nitekim Allah Resûlü de, hicretin dokuzuncu senesinde kurbanlık develerini hac
emîri olarak tayin ettiği en yakın dostu olan Hz. Ebû Bekir'le Mekke'ye
gönderdi.⁵⁰ Yine Hz. Ali, Peygamberimizin yaptığı vasiyet gereği onun adına iki
koç kesmişti.⁵¹ Kurban kesmenin fikhî hükmü, sahâbeden beri
tartışılıagelmiştir. Abdullah b. Ömer'e bu husus sorulduğunda, Resûlullah'ın (sav)
Medine'de on yıl kaldığını ve her yıl kurban kestiğini,⁵² (ona uyarak)
Müslümanların da kurban kestiğini ve böylece kurban kesmenin sünnet
olduğunu söyemiştir.⁵³ İbn Ömer'in, bu soruya, Kevser
sûresindeki “venhar” emrine değil de, Hz. Peygamber'in devamlı
uygulamasına dayanarak cevap vermesi dikkat çekmektedir. Resûlullah'ın tavsiyelerini
eksiksiz dikkate alan ve gereğince amel etme eğiliminde olan sahâbîler, ondan
öğrendikleri bu faziletli ibadeti —maddî durumları
ölçüsünnde— yine ona uyarak yerine getirmeye
çalışmışlardır. Ancak zamanla kurban kesme âdeta zorunlu bir
yükümlülük gibi anlaşılmaya başlanmış olmalıdır. Buna mukabil Akabe
Biati'ne katılan en genç sahâbî olma şerefine ermiş⁵⁴
 EbûMes'ûd el-Ensârî (Ukbe b. Amr), “Sizin en
zenginlerinizden olduğum hâde, bir vecibe zannedilmesi korkusuyla kurban kesmemeyi
düşündüm.”⁵⁵ şeklinde bir açklama yapma ihtiyacı
hissetmiştir. Hatta diğer bir rivayete göre bu sahâbî, “Zengin olduğum
hâde, komşularımın mutlaka kurban kesmem gerektiğini düşünecekleri
endişesiyle kesmiyorum.”⁵⁶ demiştir. Yine Rıdvan Biati'ne katılan
sahâbîlerden Huzeyfe b. Esîd'in⁵⁷ öyle dediği nakledilir: “Ben
(kurban konusundaki) sünneti bilmeme rağmen ailem beni (birden fazla kurban kestirerek)
sıkıntıya soktu. Halbuki (evvelden) bir aile, bayramda bir veya iki koyunu kurban ederdi. Şimdi (bir
iki koyunla yetinirse) komşularımız bizi cimrilikle itham ediyorlar.”⁵⁸ Halbuki ben,

Ebû Bekir ve Ömer'in bile kurban kesmediklerine şahit oldum.”59 İstanbul'u şerefleştiren sahâbî Ebû Eyyûb el-Ensârî de ilerleyen yıllarda kurban konusundaki bu gayretin boyutlarını şöyle anlatır: “Resûlullah (sav) zamanında kişi, kendisi ve çoluk çocuğu için bir koyun keserdi. Onun etinden hem kendileri yer, hem de başkalarına yedirirlerdi. Daha sonra Müslümanlar arasında gördüğün bu mal çokluğıyla övünme durumu ortaya çıktı ve birkaç kurban kesmeye başladılar).”60 Kurban ile ilgili farklı yaklaşımalar, sahâbe sonrasında da devam etmiştir. Hz. Peygamber'in uygulamasına dayanan EbûHanîfe ve talebeleri, dinen aranan şartları taşıyan kimselerin kurban kesmesini vacip görürken; diğer fakihler ise bunu sünnet olarak değerlendirmişlerdir. Netice itibariyle kurban kesme, İslâm dünyasın genelinde canlı bir şekilde uygulanmaktadır. İslâm geleneğinde kurbanın yerine nakit olarak bedelinin verilmesi kabul görmemiştir. Putları adına kurbanlar kesenlerin şirkine karşılık, İslâm'da 'sadece Allah adına ve O'nun adıyla O'na gönderilen' bir tevhid sembolüdür kurban. Kurbanın ibadet boyutu kadar, toplumsal fonksiyonu da önem arz eder. Allah için kesilen kurban ibadetinde, tüketimi itibariyle muhtaç insanların doyurulması gibi pratik bir amaç gözetilir. Buradaki hikmet, Allah rızası ile birlikte yoksulun et ve gıda ihtiyacını karşılamaktır. Böyelce kurban, Müslüman toplumda kardeşlik, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu canlı tutar, sosyal adaletin gerçekleşmesine katkıda bulunur. Zengine malını Allah rızası için harcama ve başkalarıyla paylaşma haz ve alıksanlığını verir; onu cimrilik hastalığından, dünya malına tutkunluktan kurtarır. Neticede fakirleri de bayram günlerindeki sevinci ortak ederek, birlik ve kardeşlik içinde huzurlu bir bayram geçirmelerini sağlar.61 Kurban ibadetinin bir hikmeti de zengini muhtaç kardeşlerine yaklaştırın önemli bir vesile olmasıdır. Komşuları, akrabaları, dostları, yakın olsun uzak olsun kardeşleri birbirine bağlayan ve ruhları kaynaştıran bir ibadettir. Vekâlet yoluyla Afrika'da, Asya'da adını dahi duymadığı birçok yoksul ülkede yaşayan hiç görmediği, tanımadığı, aç ve muhtaç kardeşlerine uzattığı bireldir. Binlerce kilometre uzaktaki kardeşleriyle yakınlaşmanın, bütünleşmenin, ümmet olmanın adıdır kurban. Yoklukların, afetlerin yaşadığı coğrafyalara ulaşmak, fizikî mesafeleri gönül coğrafyasında aşmak, onların dertlerini paylaşmak, onlara umut ışığı olmaya çalışmaktadır. Hatta sadece din kardeşlerine değil, inancı ne olursa olsun muhtaç olan herkese ulaşmaktadır! Kurban, Yüce Yaratıcı'ya yakınlasmaktır; kurbanlarımız, “kurb” anlarımızdır, yani O'na en yakın olma zamanlarımızdır. Kurban, mukarrebûndan olma çabasıdır, yani takvaya erişme arzusu içinde Yüce Yaratıcı'ya yaklaşanlar arasına girebilme gayretidir. Kurban, takvaya; takva da Allah'a ullaştırır. Nitekim Yüce Rabbimiz hac kurbanlarından söz ederken kurbanların, aslında Allah'ı yüceltme ve O'na şükretme vesilesi olduğunu belirttiğten sonra şöyelé buyurur: لَنْ يَنَالَ اللهَ لُحُومُهَا وَلاَ دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ “(O kurbanlarının) ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşacaktır. Fakat O'na sizin takvanız ulaşacaktır.”^[9]

[1]Buhârî, &lcirc;deyn, 3. [2]Tirmizî, Edâhî, 1. [3]Müslim,

Edâhî, 1. [4]İbnMâce, Edâhî, 1. [5]İbnMâce, Edâhî, 3. [6]Nesâî, Fer’, 2. [7]Hac, 22/34. [8]Muvatta’, Hac, 46. [9]Hacc, 22/37.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)